

אור שלום

מרכז גורני ללימוד פנימיים הגורם והמשיב
לאורו של האדמו"ר מקומאנא י"ט אהר"ר שלום ספרין זצוק"ל

דוא"ל - mailto:info@ohrshalom.net		באינטרנט - http://www.ohrshalom.net	
"נר ה' נשמת אדם" – העלון מוקדש לעילוי נשמות			
מוניח מיכאל בן יוסף	אברבוך רוחלה בת לזר	אורפלי דיבו בן ג'מיל	בתיה בת ישראל
גולדרט חיים בן אהרן	גלציאני ליוויה בת שפסו	פנחס אהרן בן יצחק	גריע מרים בת אברהם
דגני אריה בן דוד	גיטל גיזה בת חיים	טבל ישראל בן דוד	יונס יפה בת ישראל
מבורה רבי בן אליהו	ולדימיר בן סרני	מני צבי צאלח בן יחזקאל	רוזה בת בוריס
העלון מוקדש לעילוי נשמת דודי ר' דוד יצחק הלוי בן איסר יהודה הלוי ז"ל			
העלון מוקדש לעילוי נשמת דודתי רינה בת איסר יהודה הלוי ז"ל			
כ"ה כסלו תשס"ז		- פרשת וישב -	
עלון מספר 122	הד"נ - חברון - 16:17	מוצ"ש - חברון - 17:18	העורך - צחור נ.

מאורות הפרשה – "כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד"

וישב יעקב (לז, א). איתא במדרש: משל לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתיירא מהם, ישב לו ביניהם. כך כיון שראה יעקב אבינו עשיו ואלופיו (המנוים לשמותם בסוף הפרשה הקודמת) נתיירא מהם וישב לו ביניהם: וישב יעקב עכ"ל.

ואמר האדמו"ר זצ"ל שצריך עיון בכוונתם, שכשרואה אדם שבאים עליו צרות, לא יבקש עצות איך לברוח מהצרות, אלא מתוך הסבל עצמו עליו למצוא מקום. שיאמין בלב שלם שהכל הוא מהקב"ה וכל הצער אינו אלא הסתר פנים, בעוד שבפנימיות הכל טובה וכל מה דעביד קודשא בריך הוא הכל לטובה, וזהו שישב ביניהם.

מובא במסכת סנהדרין (דף קו.) "כל מקום שנאמר וישב אינו אלא בצער". הנה ידוע שעשו שונא ליעקב, וביותר גדלה השנאה כשרואה הגוי תושב המקום שיהודי מחשיב את עצמו גם כן ל"תושב" הארץ, ותובע בפומבי זכויותיו, אז יאמרו "הבה ונתחכמה" "כי עם ישראל רב ועצום", וכל עשרו רק "ממני" ולקח כל אשר לנו, ולכן החוב על ישראל לדעת כי הוא בעצם נמצא אך ורק על אדמת נכר, ולא זה המקום אשר נאמר עליו "פה אשב כי אייתייה", עד שישוב ה' שבות עמו.

וזהו שאמרו חז"ל "כל מקום" - בכל מקומות גלותינו, "שנאמר וישב" - שעם ישראל אומר וישב, פה אשב, גם אני תושב ואזרח כאן, "אינו אלא צער" - צוררי ישראל בשמעם לשון מדברת גדולות לא ינחו ולא ישקוטו עד שימו ח"ו קץ לשלום ישראל.

על כן מאמר "וישמע ראובן ויצילהו מידם" (לז, כא). וכמאמר המדרש [תנחומא]: "אילו היה ראובן יודע שהתורה תכתוב עליו: וישמע ראובן ויצילהו מידם, על כתפו היה מוליכו לאביו".

וקשה לכאורה וכי היה עושה כדי להתנפאר ח"ו? אך העניין כשהאדם עושה מצווה צריך לעשותה בלתי לה' לבדו בלי שום פניה ח"ו. והיה ירא ראובן כיון שנתרחק מאביו בשביל מעשה שהיה אם ישיב את יוסף לאביו יתקרב אליו בשביל זה לב אביו, והיה מתיירא שיתערב בזאת המצווה של הצלת יוסף פניות, שלא יעשה המצווה בשלמות.

אך אם היה יודע שהתורה תכתוב עליו "וישמע ראובן ויצילהו מידם". אשר כוונתי הייתה רק להצילו מידם. היה מזדרז יותר להצילו ועל כתפו היה מוליכו לאביו.

ורמז לכך "ויהי כדברה אל יוסף יום יום" (לט, י). כמו שהיא נתכוונה לשם שמים כמו שמובא שראתה באיסטרולוגין שלה שעתידיה להוליד כ'ו' כן היה בודאי ליוסף דמיונות שזה רצון שמים כדי להגדיל את הניסיון, והיה לו ספק אולי היצר טוב הוא המסתו, וכשראה שהיצר מסית אותו יום יום הבין שזהו היצר הרע כי דרכו של היצר טוב להציע לאדם פעם אחת לעשות טוב והיצר הרע נוגש אותו בלי הרף וזהו "יום יום".

על כן אמר בתחילת פרשתנו "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" ששנינו במדרש (בראשית רבה פ"ד, ג): "וישב יעקב" - אמר הכתוב (איוב ג): "לא שלוותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבוא רוגז". לא שלוותי מעשו, ולא שקטתי מלבן, ... "אלא הייתי נזהר מכל משמר ובוחן את דרכי בבחינת "יום יום" - לראות האם יש בהם מהסתת היצר "ויהי כאמרם אליו [למרדכי] יום ויום, ולא שמע אליהם" (אסתר ג' ד) - וזה סוד המילה "מגורי אביו" וכמאמר הזוה"ק [וישב - קע"ט] "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען".

רבי חייא פתח ואמר (תהלים ל"ד) רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יי' ת"ח כמה מקטרגין אית ליה לב"נ מיומא דקב"ה יהב ביה נשמתא (ד"א ל"ג לב"ג) (לאתקיימא) בהאי עלמא דכיון דנפיק ב"נ לאוירא דעלמא מיד אדמן לאשתתפא בהדיה יצר הרע כמה דאתמר דכתיב (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ וגו'. וכדין אשתתפא בהדיה יצר הרע. ות"ח דהכי הוא דהא בעירי מיומא דאתילידו כלהו נטרי גרמייהו וערקין מן גו נורא ומן כל

אתרין בישין. ובר נש מיד אתי לארמא גרמיה גו נורא בגין דיצר הרע שארי בגויה ומיד אסטי ליה לארחא בישא ואוקימנא דכתיב (קהלת ד') טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד. טוב ילד דא הוא יצר טוב דהוא ילד מיומין זעירין עמיה דב"נ דהא מתליסר שנין ואילך (עמיה) כמה דאתמר."

לעילוי נשמת שמחה פרוחה בת סלים ז"ל

מאורות המידות – כוחו של חינוך טהור

מנת סבל מלאה וגדושה של צרות וייסורים עברה עליו, על יוסף הצדיק עד שהגיע למעמדו הרם ונישא כמשנה למלך בארץ מצרים. ולא היו בהם בכל הצרות והייסורים הללו בכדי לכפוף קומתו ולהזיזו מתמימותו ושלמותו.

מה גדולה הייתה גבורת נפשו בשעה שאחיו כולם הטילוהו לבור של נחשים ועקרבים והוא לא הרהר כנגדם ולא האשימם ברצח אח! והרי לדעתו נהג כהוגן וכהלכה כלפיהם ועתה הם שופכים דמו חינם, אלא שהוא קיבל עליו את הדין. יתירה מזו, כשהוא נחלץ חי מהבור על ידי הישמעאלים והמדיניים והנחשים לא פגעו בו, הרי ראה את עצמו זכאי ונקי. ועל אף זאת לא הטיל עוון אשמה על אחיו אלא קיבל את הכל כגזירה מן השמים.

ולאחר מכן, ברוב צרותיו שעברו עליו במצרים כשהוא מנותק מאביו שכה אהב, והניסיון שעמד בו אשר ניצח את הגדול והקשה שבאווי האדם, היצר הרע - מנין היו לו כוחות הנפש להתגבר על כל אלה?

מחינוכו של אבא, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בחז"ל "נראית לו דמות דיוקנו של אביו". הביטוי "נראית לו" מתפרש בשתיים: צורת דמותו של אביו נראית הייתה לו והייתה עומדת חיה לנגד עיניו, ועוד: מלשון 'נראה הדבר וכשר בעיניו' והיינו, שדרכו של אביו בה חינוך אותו הייתה נראית בעיניו להמשיך בה ולא לזוז ממנה. ושתיים שהן אחת הן. בכוח זה שדמות דיוקנו של אביו עמדה תמיד לנגד עיניו הוא לא זז מהדרך בה חינוך אותו ועמד בכל צרותיו.

בגיל רך של שבע עשרה שנים בלבד נותק יוסף מחיק אביו יעקב, והכיצד לא יכלו לו כל צרותיו וניסיונותיו להעבירו על דעתו! והרי ניסיונות כפולים ומכופלים באו ועמדו לפניו, ניסיון העוני בימי עניו ומרודו, בהיותו עבד בבית אדונים זרים בארץ לא לו ובהיותו נתון בבור שביה על לא עוול בכפיו ולאחר מכן, בניסיון העושר, בעמדו על גרם רוח המעלה אפוף כבוד מלכות בתהילה ותפארת בקרב עם נכר עובדי גילולים. ומה עמד לו בכל אלה? דמות דיוקנו של אביו היא שעמדה לו בכל ניסיונותיו, כי היא היא שהטביעה בו את חותם חינוכה וכנר תמיד האירה לו את דרכו.

זה כוחו של החינוך הטהור שאבא מחנך בו את בנו, והוא שעומד לו להתקיים בדרכו בכל מקום ובכל שעה ובכל התנאים והנסיבות.

מאורות הדרש – מדוע שלא יטול יעקב אבינו נחלת שני עולמות?

בתחילת פרשתנו על הפסוק "וישב יעקב וגו' (לז, א) מביא רש"י הקדוש את המדרש "ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה. עד כאן לשון המדרש.

ויש להבין מדוע באמת לא יקבלו הצדיקים שני עולמות והרי בשכרם של הצדיקים מובטח שני העולמות וכמבואר בחז"ל בכמה מקומות (עיין פרק"א, והוריות דף י' ע"ב).

בתפארת שלמה מפרש כי יעקב כבר לא היה לו יצר הרע כמו שכתוב "ויבא יעקב שלם" - שהיה כולו שלם בלי שום חסרון. אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא - שלעתיד יתבטל היצר הרע, ורוצה כבר עתה בכך, מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף - כדי שיהיה לו עוד עבודה.

ובבית ישראל (מגור) מביא בשם ה"שפת אמת" כי הצדיק אם יגמור את עבודתו בעולם הזה צריך להסתלק למקום גבוה יותר ולכן כשביקש לישב בשלוה בעולם הזה קפץ עליו רוגזו של יוסף בכדי שלא יסתלק מן העולם.

ובספר "שערי שלום" מביא בשם הגאון ר' משה ברוך לוין, דכיון שהגזירה של ד' מאות שנה התחילה מלידת יצחק ולכן היה ליצחק צרות מהפלשתים, לכן אם היה יעקב בשלוה לא היה נחשבים שנים אלו בחשבון הד' מאות שנים והיו ישראל צריכים להישאר במדרש יותר זמן, וזה לא יכול להיות מפני שהיו כבר שקועים במ"ט שערי טומאה.

מאורות הזוהר – "כוחו של העוסק בתורה אפילו שלא לשמה"

ויהי כדברה אליו יום יום: ר' אלעזר פתח ואמר, "לשמך מאשת רע וגו'". אשרי הם הצדיקים היודעים דרכיו של הקב"ה, ללכת בהם, משום שהם עוסקים בתורה יום ולילה, שכל מי שמשתדל בתורה ימים ולילות נוחל שני עולמים: עולם העליון ועולם התחתון.

נוחל עולם הזה אע"פ שלא עסק בתורה לשמה, ונוחל עולם העליון בעת שעסק בה לשמה. תא חזי מה וכו': בוא וראה מה כתוב, "ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד". ארך ימים בימינה - היינו מי שהולך בימין התורה, דהיינו שעוסק בה לשמה יש לו אריכת ימים לעולם הבא, שהוא זוכה שם לכבוד התורה, שהוא כבוד וכתר להתעטר על כל, כי כתר התורה רק בעולם הבא הוא.

בשמאלה עשר וכבוד היינו בעולם הזה, שאף על פי שלא עסק בה לשמה, זוכה בעולם הזה בעושר וכבוד. דהא רבי חייא וכו': כי ר"ח כשבא משם - מבבל לארץ ישראל, קרא בתורה עד שפניו היו מאירים כשמש, וכשהיו עומדים לפניו כל אלו שלמדו תורה, היה אומר זה עסק בתורה לשמה, וזה לא עסק בה לשמה, והיה מתפלל על אותו שעסק בה לשמה, שיהיה כן תמיד, ויזכה לעולם הבא.

והתפלל על אותו שלא עסק בה לשמה, שיבא לעסוק בה לשמה. ויזכה לחיי עולם. יומא חד חמא וכו': יום אחד, ראה תלמיד אחד, שהיה לומד תורה ופניו מוריקים, אמר, ודאי מהרהר בחטא הוא, זה. החזיק אותו לפניו, והמשיך עליו בדברי תורה, עד שנתיישב רוחו בו. מיום ההוא ולהלאה, שם על רוחו, שלא ירדוף עוד אחר הרהורים רעים, ויעסוק בתורה לשמה. אמר ר' יוסי וכו': אר"י, כשאדם רואה, שהרהורים רעים באים אליו יעסוק בתורה, ואז יעברו ממנו.

אמר ר' אלעזר, כשאותו צד הרע בא לפתות את האדם, ימשיך אותו אל התורה, ויפרד ממנו. תא חזי דהא וכו': בוא וראה, כי למדנו, כאשר צד הרע הזה, עומד לפני הקב"ה להטין על העולם, על מעשים רעים שעשו, הקב"ה מרחם על העולם, ונותן עצה לבני אדם להנצל ממנו, שלא יוכל לשלוט עליהם, ולא על מעשיהם. ומהו העצה, הוא להשתדל בתורה. וינצלו ממנו, ושואל, מאין לנו זה, ומשיב, שכתוב "כי נר מצוה ותורה אור" וגו', ומה כתוב אחריו, "לשמך מאשת רע מחלקת לשון נכריה" הרי שהתורה משמרת מפני יצר הרע. ודא הוא סטרא וכו':

וזה הוא צד הטומאה, צד האחר, שהוא עומד תמיד לפני הקב"ה להטין על עונותיהם של בני אדם, ועומד תמיד להטות למטה את בני אדם, ומפרש: הוא עומד למעלה, כדי להזכיר עונות בני אדם ולהטין עליהם על מעשיהם, משום שנתנו ברשותו כמו שעשה לאיוב, שאמר הקב"ה אל השטן "הנו בידך" (איוב ב'). וכן קיימא עליהו וכו': וכן עומד עליהם, להטין ולהזכיר עונותיהם בכל מה שעשו, באלו הזמנים שהקב"ה נמצא עליהם בדין. דהיינו בראש השנה ויום הכפורים, אז הוא עומד להטין עליהם ולהזכיר עונותיהם, והקב"ה מרחם על ישראל, ונותן להם עצה להנצל ממנו. ובמה, בשופר, ביום ראש השנה, וביום הכפורים, בשעיר המשתלח שנותנים לו, כדי שיפרוש מהם ויעסוק באותו חלק שנתנו לו, וכבר בארוהו. תא חזי מה כתיב וכו': בוא וראה מה כתוב, "רגליה יורדות מות" וגו'.

ובסוד האמונה, מה כתוב "דרכיה דרכי נועם" וגו'. ואלו הם אורחות ושבילים של התורה. וכולם אחד, כלומר, כל הדרכים הן של הטומאה והן של הקדושה הם אחד: זה שלום, וזה מות, ולגמרי, הם בהפכיות זה מזה, שכל דרך ודרך של הטומאה, הוא בהפכיות מן הדרך שכנגדו בקדושה. זכאה חולקהו וכו': אשרי חלקם של ישראל, שהם מתדבקים בהקב"ה כראוי, ונותן להם עצה להנצל מכל צדדים אחרים שבעולם, משום שהם עם קדוש לנחלתו וחלקו, ועל כן נותן להם עצה בכל דבר ודבר. אשרי הם בעולם הזה ובעולם הבא.

מאורות היכל הברכה – "ויקח יהודה אשה לער בכור"

כתב הסבא קדישא מהרי"א זיע"א [בראשית, ל"ח, ו] "ז"ל" ער בכורו – מלא ואו, דין לחוד מלא ואו, כי היה בו נשמת משיח, גואל צדק ונתגלגל בפרץ, ולכן כתיב ויקרא שמו ער מלשון המערה מכלי שהוא עתיד להריק את הרע מכל הניצוצין טובים שיש בהם, ואלו לא עשה מעשה הרע הזה היה דוד משיח ולא היה גלות בעולם, ודי בזה".

מאורות הסיפור החסידי – הרה"ק רבי חיים מטשרנוביץ זצוק"ל

רבינו היה בנו של הרה"ג רבי שלמה ז"ע והיה מגדולי תלמידיו של המגיד ממעזריטש ז"ע, הרה"ק רבי מיכל מזלוטשוב ז"ע, וכיהן כאב"ד במאהלוב וואלחיי באטשאן קעשנוב ובטשרנוביץ - על שמה נקרא עד עצם היום הזה.

שמו של רבינו נתפרסם בעיקר בגודל קדושת השבת שיקדה בליבו ללא מצרים, וכפי שמספרים שביום שישי לאחר חצות היום גבהה קומתו בראש אדם, וכן בגדי השבת שלו היו ארוכים מאוד, ביחס לבגדי ימות החול - דבר שהעיד על הגבהה קומתו.

ספור נפלא המלמד על כך שקדושת השבת יקדה ברבינו - מספרים כי אדם פשוט בעיירה מרמורש ראו בו מדרגות גבוהות ורמות ביום השבת, עד כדי כך שבשבת לא ישן כלל, ובכל יום השבת היה רץ אנה ואנה בחצרו וצעק "הייליגער שבת", ומיד לאחר השבת חזר למצבו הרגיל.

בראות רב העיר כי המעשה נשנה כמה פעמים שאלו בימות השבוע לפרש הדבר, ונענה האיש וסיפר כי פעם נקלע לרגל מסחרו לעיירה בה שהה רבינו, ומאחר ולא היה לו היכן להשאיר את כספו, החליט לתיתו לרבנו, ויהי כבואו לבית רבינו, שמע שרבינו לומד את פרשת השבוע במתיקות עילאית כדרכו בקודש, ולפתע באה לביתו אלמנה אומללה בבכייה גדולה שביתה היחידה אשר מאורסת זה כשנה, עומדת להכלם על ידי ביטול השידוך עקב אי יכולתה לעמוד בהתחייבות, רבינו נענה ואמר לה כי בביתו אין לו מאום, וכעת השעה מאוחרת ולמי יכול הוא לפנות?

כשראה האורח את עגמת נפשו של רבינו, נענה ואמר, כי את סכום הכסף שיש לו עמו נותן הוא לאלמנה לצרכי הנשואין, וכשמוע זאת רבינו צהלו פניו ובירך את האורח בברכות לרוב. לאחר השבת שאל רבינו את האורח באיזה ברכה רוצה הוא במיוחד, נענה האורח ואמר, כי חפץ הוא להרגיש את קדושת השבת כפי שרבינו חש. בתחילה אמר לו רבינו כי אין כדאי לו לבקש זאת כי מדריגה גדולה היא, אך משהפציר מאוד בירכו רבינו, "ועתה לאחר מספר שבתות חש אני כי אין בכוחי לישא במדרגות אלו, ועל כן אסע אל רבינו ואבקשו כי יקח ממני מדרגות אלו" - סיים האיש את סיפורו.

רבינו נסתלק בכ"ז בכסלו תקע"ג והותיר אחריו ברכה את ספריו הידועים "באר מים חיים", "סידורו של שבת", "ארץ החיים", ו"שער התפילה".

מאורות לילדים ונוער – וידויו של החולה המשכיל

אחד ממנהיגי המשכילים הכופרים חלה, ולפני מותו קרא אליו את כל חבר מרעיו והתוודה בפניהם על כל פשעיו בהודיעו להם שכל מה שלימד אותם כל ימי חייו הכל שקר והבל ורעות רוח, ושידעו שמוכרחים ללכת בדרך התורה והמצוה שניתנה מסיני שזה ורק זה אמת היא, וכל השאר הוא שקר. הם נדהמו למשמע אזהם וטענו כלפיו, הרי כל השנים שבהם הלעטת אותנו בתורתך ודעותיך גם כן טענת שרק זה האמת וזאת היא הדרך וכו', ומי ערב לך שמה שאתה אומר עכשיו זהו האמת, ואולי מה שאתה טענת כל השנים זו היא האמת, ולא מה שאתה דורש לנו עכשיו לפני מיתתך.

ענה להם מנהיגם גם אני חשבתי הרבה בדרך זה, כי אולי כעת אני טועה, ולא כל השנים, ומהרהורים אלו עצמם באתי להכרה שרק תורתנו הקדושה היא תורת אמת וכל התורות והדיעות אחרות הם שקר וכזב, כי התחלתי להרהר מדוע תמיד שומעים שרק רשעים לפני מותם מתחרטים על דרכם בחיים ועושים תשובה, ומדוע לא שמעתם ולוא פעם אחת להיפך שיהודי שומר תורה ומצוות יתחרט לפני פטירתו על דרכו בחיים, ויתחרט על כך ששמר תורה ומצוות, ויכפור ח"ו בכל, ויתחפץ אז לרשע, הרי זה אומר דרשני.

ומזה באתי להכרה שלדגול בשקר יכולים רק בעולם השקר, שאז חומר הגוף ותאוותיו מסתירים את האמת ונגעי לבבו ותאוותיו מונעים מהאדם לראות ולהרגיש את האמת לאמיתה, מה שאין כן כשמתקרבים כבר להעולם האמת לפני הפטירה ואז חומריות הגוף ותאוותיו מתחילה להתפורר וקרני האמת שכבר מתנוצצים יכולים לזרוח מבעד לסדקים שישנם כעת בגוף, ולהאיר את עיני השכל באור האמת, אז מרגישים בברור מהי האמת ומהו השקר, ולכן אני חוזר על דברי ומזהיר אתכם עזבו את דרכיכם העקלקלות והשקרים והכזבים ששניתית לכם כל ימי חיי, ודבקו בתורת ה' שרק היא האמת היחידה. [מאמר מרדכי]

החידה השבועית -

האם יצחק התאבל על יוסף? מובא ברש"י.

ב. לפי פשוטו של מקרא, מה הפירוש "דתינה"?

ג. האם מותר להדליק מנר אחד של חנוכה את הנר השני (ולא עם השמש)?

ד. מי שנמצא בבית אחר בעירו בזמן הדלקת נרות חנוכה, מה עליו לעשות?

גשולות נתן אלוהים לבית המדרש "אור שלום" קריית גת. 88 מיקוד 90100

השיעור השבועי המקיים בכל יום חמישי בבית גב"צ מקלט בניני 400 בשעה 21:30 הציבור מוזמן